श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा, एप्रिल-२०१६

कक्षा - आचार्य-२ (Sem_4) **प्रश्नपत्र-४** **गुणाः - ७०**

विषयः - धर्मशास्त्रम् CC5.4.12 **समयः - ०३:०० तः ०६:००**

दिनाङ्कः - 21/04/2016 **सन्दर्भग्रन्थः - गौतमधर्मसूत्रम्**

॥ प्रथमान्वितिः ॥

प्रश्न-१ द्वयोरुत्तरं प्रदेयम् । (एकैकवाक्येन) ०२

१. श्राद्धस्य परिभाषा का?

२. कति प्रकारं श्राद्धम्?

३. अथ श्राद्धम् - इत्यत्र अधशब्दस्य कोऽर्थः?

४. पितृभ्यो - इति बहुवचनं किमर्थम्?

प्रश्न-२ द्वयोरेकस्य टिप्पणी लिखत । ०२

१. द्रव्येदशब्राह्मणसन्निधाने वा कालनियमः ।

२. युवभ्यो दानं प्रथमम् ।

प्रश्न-३ कीदृशस्य पितुर्त्यागः गौतमेन उक्तः तत्र को विधिः इति सर्वं विवेचत । १२

अथवा

अस्वतंत्रा धर्मे स्त्री - इत्यत्र विशदं व्याख्यानं क्रियताम् ।

प्रश्न-४ ब्राह्मणानां विहितनिषिद्धभोजनादिकमवलम्ब्य एको लघुनिबन्धोऽधीतग्रन्थानुगुणं लिखत । ०४

अथवा

सप्तमाध्यायस्य सारांशः स्वशब्दैः उपस्थाप्यताम् ।

॥ द्वितीयान्वितिः ॥

प्रश्न-५ अधोलिखितेषु द्वयोः व्याख्यानं ससन्दर्भं क्रियताम् । ०८

१. अधखल्वयं पुरुषो याप्येन कर्मणा लिप्यते यथैतदयाज्य
याज्यनम् भक्ष्यभक्षणमवद्यवदनं शिष्टस्याक्रिया प्रतिषिद्धसेवनम् ॥

२. पयोव्रात शाकभक्षता फलभक्षता प्रसृतयावको
हिरण्यप्रशनं धृतप्राशनं सोमपानमिति मेध्यानि ।

३. दासः कर्मकरो वावकरादमेध्यपात्रमानीय दासीघटात्पूरयित्वा
दाक्षिणामुखो यदा विपर्यस्येदमनुदकं करोमीतिनामग्राहम् ॥

प्रश्न-६ अधोलिखितेषु पञ्चानामुत्तरं लेख्यम् । ०५

१. किं नाम ब्रह्मचर्यम्?

२. सत्यवचनं नाम किम्?

३. उपवासो नाम किम्?

४. जपादीनां कियान्कालः?

५. सर्वप्रायश्चित्तं किम्?

६. पाप्यं नाम किम्?

७. देयानि वस्तूनि कानि?

प्रश्न-७ कस्यचिदेकस्य टिप्पणी लिखत । ०४

१. उपपातकदोषाः के?

२. महापातकसमानि ।

॥ तृतीयान्वितिः ॥

प्रश्न-८ कस्यचिदेकस्य व्याख्यानं क्रियताम् । ०४

१. खट्वाङ्गकपालपाणिर्वा द्वादशसंवत्सरान्ब्रह्मचारी भैक्षाय ग्रामं प्रविशेत्कर्माऽऽचक्षाणः ।

२. अमात्या पाने पयोधृतंमुदकं वायुं प्रतित्र्यहं तप्तानि स कृच्छ्रास्ततोऽस्य संस्कारः ।

प्रश्न-९ (क) चतुर्थपंचमयोरेकतरस्य सारांशं लिखत । ०८

अथवा

सुरापानस्य प्रायश्चित्तं ग्रन्थानुरोधेन लिखत ।

(ख) केषाञ्चित् त्रयाणामुत्तरं यच्छत । ०३

१. रजस्वलागमने किं प्रायश्चितम्?

२. रहस्यप्रायश्चित्तं नाम किम्?

३. गुरुतल्पसमानानि प्रायश्चित्तानि कानि?

४. ब्रह्महत्यायाः किं प्रायश्चित्तम्?

५. अधमर्षणेन किं भवति?

॥ चतुर्थान्वितिः ॥

प्रश्न-१० सप्तमाध्यायस्य उत् वा अष्टमस्य परिचयो देयः । १२

अथवा

दायभागामाधारेण एको निबन्धो लेख्यः ।

प्रश्न-११ द्वयोः टिप्पणीं लिखत । ०४

१. चान्द्रायणविधिः ।

२. पित्रा धनविभागः ।

प्रश्न-१२ क.योश्चिद् द्वयोरेवोत्तरं लिखत । ०४

१. प्रसिषिद्धवाऽमनसाचारे कस्य जपविधानम्? कतिवारम्?

२. सर्वदोषप्रशमनाय कतिसमिद्धिः होमः? के च मन्त्राः?

३. हविष्यान्प्रातराशान्भुक्त्वा तिस्रो राजिर्नाश्नीयात् । अस्यार्थः कः?